AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2022/295 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2021. október 19.)

az Európai Unió 2019. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel, II. szakasz – Európai Tanács és Tanács

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

– tekintettel az Európai Unió 2019. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára, II. szakasz – Európai Tanács és Tanács,

– tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,

– tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság második jelentésére (A9-0276/2021),

A. mivel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 13. cikke értelmében az egyes intézmények a Szerződésekben rájuk ruházott hatáskörök határain belül, az azokban meghatározott eljárásokkal, feltételekkel és célkitűzésekkel összhangban járnak el, és mivel az intézmények jóhiszeműen együttműködnek egymással;

B. mivel az Unió minden intézményének átláthatónak és az uniós polgárok előtt teljes mértékben elszámoltathatónak kell lennie az uniós intézményként rábízott pénzeszközök tekintetében;

C. mivel a mentesítési eljárás keretében az átláthatóság és az elszámoltathatóság kulcsfontosságú elemek az uniós intézmények demokratikus legitimitásának uniós polgárok felé történő biztosítása érdekében;

D. mivel az átlátható mentesítési eljáráshoz átlátható uniós igazgatásra van szükség, és mivel az Unió pénzügyi érdekeinek védelme megköveteli, hogy minden uniós intézmény elszámoltatható legyen az általa végrehajtott költségvetésért;

E. mivel a mentesítésért felelős hatóság úgy véli, hogy az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak mint uniós intézményeknek demokratikusan elszámoltathatónak kell lenniük az uniós polgárok felé, tekintve, hogy az Unió általános költségvetésének kedvezményezettjei;

1. emlékeztet a Parlamentnek a költségvetési mentesítési eljárás tekintetében betöltött szerepére, amint azt az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) és a költségvetési rendelet meghatározza;

2. emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 335. cikkének megfelelően „igazgatási autonómiájuk alapján a saját működésükkel kapcsolatos ügyekben az Uniót az egyes intézmények maguk képviselik”, ami azt jelenti, hogy – figyelembe véve többek között a költségvetési rendelet 59. cikkét – az intézmények fel vannak ruházva a szükséges hatáskörökkel és egyénileg felelősek a költségvetés rájuk vonatkozó szakaszának végrehajtásáért;

3. megjegyzi, hogy a Parlament és a mentesítési eljárásban részt vevő egyéb intézmények a költségvetési rendeletben, és különösen annak 260–263. cikkeiben előírtak szerinti szerepet játszanak a mentesítési eljárásban; hangsúlyozza, hogy a Parlament szerepét jól bevált és tiszteletben tartott gyakorlat erősíti;

4. megjegyzi, hogy eljárási szabályzata 100. cikkének értelmében a „Bizottság számára a költségvetés végrehajtására vonatkozó mentesítés megadásával kapcsolatos eljárást szabályozó rendelkezések megfelelően alkalmazandók a következőkre: az Európai Unió egyéb intézményei és szervei – mint például a Tanács [...] – költségvetésének végrehajtásáért felelős személyek mentesítési eljárása”;

5. sajnálatosnak tartja, hogy a Tanács több mint tíz éve nem hajlandó együttműködni a Parlamenttel a mentesítési eljárás keretében, és arra kényszeríti a Parlamentet, hogy megtagadja a mentesítést;

6. sajnálatosnak tartja, hogy a 2009 óta tartó tendenciát követve a Tanács továbbra sem válaszol a Parlament 2021. április 29-i ([1]) mentesítési állásfoglalásában tett megjegyzésekre;

([1]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0166.

7. sajnálja, hogy az Európai Tanács és a Tanács költségvetését nem osztották fel két külön költségvetésre, amint azt a Parlament a legutóbbi mentesítési állásfoglalásaiban ajánlotta, az átláthatóság és a két intézmény kiadásai hatékonyságának és elszámoltathatóságának javítása érdekében;

8. sajnálja, hogy eredeti kötelezettségvállalása ellenére a Tanács eddig nem végzett megfelelő hatásvizsgálatot a Bizottság javaslataira vonatkozó lényegi módosításairól; ismételten hangsúlyozza, hogy az ilyen hatásvizsgálatok elvégzése a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban meghatározott egyik kulcsfontosságú tényező az uniós jogszabályok minőségének javítása szempontjából ([2]);

9. tudomásul veszi a Tanács javított pénzgazdálkodási és teljesítményrendszerét; sajnálja azonban, hogy jelenleg nincs olyan jelentés, amely átfogóan összefoglalná a fő teljesítménymutatókat és az eredményeket, és így nem lehet megmérni a kitűzött célokhoz képest elért eredményeket;

10. sajnálja, hogy nem áll rendelkezésre információ a Tanács nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési tervének végrehajtásáról, valamint a fogyatékossággal élő személyek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a Tanácson belül (munkahelyként) hozott intézkedésekről; felszólítja a Tanácsot, hogy nyújtson részletes tájékoztatást a Parlamentnek a fogyatékossággal élő személyek arányáról, a földrajzi és nemi megoszlásról, valamint a Tanácsban az esélyegyenlőség, a földrajzi egyensúly és a nemek közötti egyenlőség biztosítása érdekében – különösen a felső vezetés szintjén – hozott intézkedésekről; felszólítja a Tanácsot, hogy készítsen jelentést az esélyegyenlőség, a földrajzi egyensúly és a nemek közötti egyenlőség biztosítása érdekében tett intézkedésekről;

11. sajnálja, hogy a Tanács nem nyújtott tájékoztatást a nemek közötti és földrajzi egyensúlyhiányok kezelése érdekében – többek között vezetői szinten – hozott hatékony intézkedésekről; emlékeztet arra, hogy interszekcionális megközelítés révén harmonizálni kell a nők jogainak védelmét, és a nemek közötti egyenlőséget jobban be kell építeni az uniós szakpolitikákba, illetve össze kell hangolni azt a szakpolitikai területek között; e tekintetben emlékeztet a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó tanácsi formáció szükségességéről szóló, 2020. december 17-i parlamenti állásfoglalásra ([3]);

12. sajnálja, hogy nem áll rendelkezésre információ az etikus kultúra erősítését célzó tanácsi fellépésekkel kapcsolatban, és felhívja a figyelmet arra, hogy a Parlamenthez nem érkezett jelentés ilyen irányú kezdeményezésről; hangsúlyozza, hogy konkrét lépéseket kell tenni a bevált gyakorlatok, például a feddhetetlenséggel és az etikai értékekkel kapcsolatos konkrét képzések, magatartási kódexek vagy belső iránymutatások, egy külön weboldal vagy az etikai kérdésekre vonatkozó gyakran ismételt kérdések (GYIK), illetve a visszaélést bejelentő személyek védelmét szolgáló eljárások végrehajtása érdekében; emlékeztet „Az ellenőrzött uniós intézmények etikai keretrendszerei még tökéletesítésre szorulnak” című, 2019. július 19-i 13/2019. sz. számvevőszéki különjelentésben foglalt azon megállapításra, miszerint az etikus magatartás „hozzájárul a hatékonyabb és eredményesebb pénzgazdálkodáshoz és a közbizalom erősödéséhez, ami elengedhetetlen a közpolitikák sikeréhez”, valamint különösen, hogy „az európai uniós intézmények és szervek alkalmazottai és képviselői által tanúsított bármiféle etikátlan magatartás nagymértékben felkelti a köz figyelmét, és csökkenti az Unióba vetett bizalmat”;

13. sajnálja, hogy nem fordítottak figyelmet az etikai keret, az átláthatóság, valamint az összeférhetetlenségek megelőzése, azonosítása és elkerülése szükségességére; ismét komoly aggodalmát fejezi ki a politikai és költségvetési döntéshozatali folyamatokban érintett számos tagállami képviselővel kapcsolatos összeférhetetlenségek miatt; e tekintetben kiemeli Andrej Babiš cseh miniszterelnök és az Agrofert kapcsolatára vonatkozó bizottsági ellenőrzés következtetéseit, amelyek megerősítik az összeférhetetlenség fennállását; ismételten hangsúlyozza, hogy bármilyen valós vagy vélt összeférhetetlenség veszélyezteti a Tanács és az egész Unió hírnevét; megismétli a Parlament Tanácshoz intézett azon határozott felhívását, hogy biztosítsa, hogy azok a tagállami képviselők, akik a (közvetlenül vagy közvetve) tulajdonukban lévő vállalkozásokon keresztül közvetlenül részesülnek uniós támogatásokban, ne vegyenek részt a kapcsolódó politikai vagy költségvetési vitákban és szavazásokon; kéri a Tanácsot, hogy tájékoztassa a Parlamentet az összeférhetetlenség elkerülésére hozott szükséges intézkedésekről; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Tanács kategorikusan elutasítja a Parlament arra irányuló javaslatait, hogy fokozottabban alkalmazzák a digitalizációt az ellenőrzési és kontrollintézkedések területén, és elutasítja az együttműködést a meglévő uniós és nemzeti adatbázisok, valamint jelentéstételi és nyomonkövetési rendszerek interoperabilitásának növelése érdekében; rendkívül aggasztónak tartja az Európai Tanács hivatalos és nem hivatalos következtetéseit, amelyek a fennálló összeférhetetlenségek ellenére beavatkoznak a közös agrárpolitikába és a természetes és jogi személyeknek juttatható finanszírozás felső határáról szóló kohéziós tárgyalásokba;

([2]) HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0379.

14. sajnálatosnak tartja, hogy egyes tagállamok a tanácsi elnökségek finanszírozása során a Tanács költségvetésében nem szereplő, felmerült költségek egy részét vállalati szponzorálásból fedezik; ismét komoly aggodalmának ad hangot a lehetséges hírnévromlás miatt, amelyet ez a gyakorlat a Tanács és az Unió számára okozhat; tudomásul veszi a Tanács elnökségi kézikönyvébe illesztendő, 2021. június 30-i végleges szöveget, amely iránymutatásként szolgál a Tanács elnökségeinek a szponzorálás alkalmazásához; üdvözli ezt a pozitív lépést, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki az egyértelmű, átlátható és konkrét közös szabályrendszer hiánya miatt; felszólítja a Tanácsot, hogy fejlessze tovább ezt az iránymutatást, és tegye kötelezővé azt a tagállamok számára;

15. sajnálatosnak tartja, hogy a Tanácsnak a jogalkotási átláthatóság javítása érdekében tett intézkedésekről szóló jelentései továbbra sem teljes mértékben kielégítőek, és megismétli a Tanácshoz intézett azon felhívását, hogy jobban törekedjen az átláthatóságra, többek között azáltal, hogy közzéteszi a tanácsi munkadokumentumokat, rögzíti és közzéteszi a tagállamok álláspontját, és több háromoldalú egyeztetési dokumentumot bocsát rendelkezésre; üdvözli, hogy az Európai Tanács aláírta a kötelező átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodást ([4]); ragaszkodik ahhoz, hogy alkalmazását terjesszék ki az állandó képviseletek és más olyan tisztviselők tevékenységeire, amelyekre az a jelenlegi korlátozások miatt nem terjed ki;

16. sajnálatosnak tartja, hogy nem nyújtanak teljes körű tájékoztatást a lobbisták és az Európai Tanács elnöke vagy kabinetjének tagjai között tartott ülésekről készült jegyzőkönyvekről, amint azt az európai ombudsman az 1946/2018/KR ügyben 2019. június 18-án hozott határozatában javasolta, amely arra vonatkozott, hogy a Tanács Főtitkársága hogyan tájékoztatja a nyilvánosságot azokról az ülésekről, amelyeket az Európai Tanács elnöke és kabinetjének tagjai tartanak az érdekképviselőkkel;

17. sajnálatosnak tartja, hogy a Tanács nem tett lépéseket és nem tett kezdeményezéseket az európai ügyészek gondos, átlátható és hatékony kinevezési folyamatának biztosítása érdekében, valamint a delegált európai ügyészekre vonatkozó tagállami javaslattal kapcsolatban;

18. sajnálatát fejezi ki az eddigi mentesítési eljárások során visszatérően tapasztalt nehézségek miatt, melyeket a Tanács együttműködésének hiánya okozott; felhívja a figyelmet arra, hogy a Parlament a 2021. április 29-i mentesítési állásfoglalásában kifejtett okok miatt elutasította a mentesítés megadását a Tanács főtitkára számára a 2009–2018. évi pénzügyi évekre vonatkozóan, és elhalasztotta a Tanács főtitkára számára a 2019. évi pénzügyi évre vonatkozó mentesítés megadásáról szóló határozatát;

19. sajnálja, hogy a Parlament nem tud megalapozott döntést hozni a Tanács főtitkára számára történő mentesítés megadásáról, mivel a hatékony költségvetési ellenőrzéshez szükség van a Parlament és a Tanács együttműködésére, ami jelenleg nem áll fenn; ismét hangsúlyozza, hogy a Tanács kiadásait ugyanúgy ellenőrizni kell, mint a többi intézmény kiadásait, és rámutat, hogy az ellenőrzés alapvető elemeit rögzítették a Parlament elmúlt években született mentesítési állásfoglalásaiban;

20. emlékeztet arra, hogy a Tanácsnak mint a mentesítési eljárásra vonatkozó ajánlásokat megfogalmazó intézménynek ezt időben és a többi uniós intézmény tiszteletben tartása mellett kell megtennie;

21. sajnálja, hogy a Tanács továbbra sem válaszol a Parlament kérdéseire, és nem vesz részt az intézmények főtitkárainak meghallgatásain;

22. emlékeztet arra, hogy a Parlament az uniós polgárok által közvetlenül választott egyetlen intézmény, és hogy a mentesítési eljárásban betöltött szerepe közvetlenül kapcsolódik a polgárok azon jogához, hogy tájékoztatást kapjanak a közpénzek elköltéséről;

23. hangsúlyozza a Parlament azon előjogát, hogy az EUMSZ 316., 317. és 319. cikke értelmében a jelenlegi értelmezéssel és gyakorlattal összhangban gyakorolhassa mentesítési jogkörét, azaz az átláthatóság fenntartása és az uniós adófizetők felé fennálló demokratikus elszámoltathatóság biztosítása érdekében külön-külön adjon mentesítést a költségvetés egyes fejezeteire vonatkozóan. emlékeztet arra, hogy a mentesítési eljárások során a Parlament gyakorolja előjogait valamennyi uniós intézmény, szerv, hivatal és ügynökség tekintetében, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Tanács – az intézmények közül egyedüliként – megtagadja a lojális együttműködést a vonatkozó előjogok és szerepek tekintetében;

([4]) Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a kötelező átláthatósági nyilvántartásról (2021. május 20.) (HL L 207., 2021.6.11., 1. o.).

24. úgy véli, hogy az Európai Tanács és a Tanács részéről a mentesítésért felelős hatósággal való együttműködés hiánya nemcsak ellentétes az intézmények közötti lojális együttműködés elvével és negatív jelzés az uniós polgárok felé, hanem annak is a kifejeződése, hogy a Tanács nem tartja tiszteletben a Parlamentnek az uniós költségvetés átláthatóságát és demokratikus elszámoltathatóságát biztosító szerepét;

25. megismétli, hogy javítani kell az intézmények közötti együttműködést a mentesítési eljárás keretében az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti, az éves mentesítési eljárás során az Európai Parlament és a Tanács közötti együttműködésről szóló egyetértési megállapodás révén; emlékeztet arra, hogy a Parlament több mint egy évvel ezelőtt tájékoztatta a Tanácsot tárgyalócsoportjának összetételéről, és készen áll arra, hogy bármikor újrakezdje a párbeszédet, csak a Tanács válaszára vár; ezért felhívja a Tanácsot, hogy további késedelem nélkül kezdeményezzen intézményközi tárgyalásokat.